

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 810/2014
10.06.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Биљане Драгојевић и Јасминке Станојевић, чланова већа, у парници тужиле Д.Ђ. из Б.К., чији је пуномоћник адвокат К.А. из А., против туженог Б., ДОО из Б.К., чији је пуномоћник адвокат З.С. из А., у поступку по предлогу туженог за понављање поступка, одлучујући о ревизији туженог против решења Вишег суда у Панчеву Гж1 бр.1/14 од 14.01.2014. године, у седници одржаној 10.06.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог и **УКИДА** решење Вишег суда у Панчеву Гж1 бр.1/14 од 14.01.2014. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење у другостепеном поступку.

Образложење

Решењем Основног суда у Панчеву, Судска јединица Алибунар, П1 број 2575/10 од 18.10.2015. године, усвојен је предлог за понављање поступка на основу члана 426. тачка 9. ЗПП и укинута је ранија одлука истог суда П1 2575/10 и одређено да ће се рочиште за главну расправу заказати по правноснажности решења о понављању поступка, под новим бројем предмета. Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка од 48.000,00 динара.

Решењем Вишег суда у Панчеву Гж1 бр.1/14 од 14.01.2014. године, преиначено је наведено првостепено решење тако што је одбијен као неоснован предлог тужиоца за понављање поступка у предмету П1 бр.2575/10. Истим решењем обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове поступка поводом предлога за понављање поступка у износу од 4.500,00 динара, као и трошкове жалбеног поступка од 33.000,00 динара.

Против правноснажног другостепеног решења тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је пре свега испитао дозвољеност ревизије у смислу одредбе члана 412. став 1. и 4. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник

РС“, број 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/11) и утврдио да је ревизија туженог као предлагача дозвољена против решења другостепеног суда којим је правноснажно одлучено о предлогу за понављање поступка.

Испитујући правилност побијаног решења у смислу члана 399. у вези члана 412. став 5. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија туженог основана.

Према чињеничном стању на којем је засновано побијано другостепено решење, у правноснажно окончаној парници у предмету првостепеног суда П1 2575/10, чије понављање тужени тражи, тужила је поставила захтев за исплату зараде по основу рада за период 25.03.2002. године до 16.01.2003. године и за уплату доприноса за обавезно социјално осигурање. Та парница је била у прекиду до правноснажног окончања парнице у предмету истог првостепеног суда П1 139/07, коју је тужила одвојено водила ради утврђења постојања радног односа код туженог на неодређено време почев од 25.03.2002. године. Пресудом Општинског суда у Алибунару П1 139/07 од 02.11.2007. године, потврђеном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3157/12 од 05.11.2012. године, утврђено је да је тужила засновала радни однос на неодређено време код туженог са даном 25.03.2002. године. По правноснажности те парнице прекинути парнични поступак за исплату зараде и доприноса за социјално осигурање је настављен. Окончан је првостепеном пресудом Општинског суда у Алибунару П1 208/09 од 04.09.2009. године, којом је тужили за период од 01.11.2002. до 16.01.2003. године (када јој је престао рад код туженог), досуђена зарада од 15.000,00 динара са законском затезном каматом од подношења до исплате. О преосталом делу тужбеног захтева за уплату доприноса и пореза за обавезно социјално осигурање одлучено је посебном пресудом. Пресудом Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Алибунару, П1 2575/10 од 23.03.2011. године, тужени је обавезан да за укупан период рада тужиле од 25.03.2002. године до 16.01.2003. године уплати доприносе обавезног социјалног осигурања. Та пресуда потврђена је пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3157/12 од 05.11.2012. године.

У поступку по ревизији туженог решењем Врховног касационог суда Рев2 421/2013 од 17.04.2013. године, укинута су пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3157/12 од 05.11.2012. године и Општинског суда у Алибунару П1 139/07 од 02.11.2007. године, а тужба по захтеву тужиле за утврђење да је засновала рад на неодређено време код туженог је одбачена као неблаговремена.

У поступку по захтеву туженог за понављање правноснажно окончаног парничног поступка, првостепени суд је оценио да су у ревизијском поступку укинута правноснажне пресуде судова у предмету П1 139/07 којима је решено претходно правно питање у парници за исплату зараде и доприноса за обавезно социјално осигурање, те да је у смислу члана 426. тачка 9. важећег Закона о парничном поступку, испуњен услов да се дозволи тражено понављање поступка.

Другостепени суд је оценио да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је дозволио понављање поступка. При томе је на конкретан случај правилно применио одредбе ранијег Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, број 125/04 и 111/09), на основу члана 506. став 1. важећег ЗПП. Према разлозима побијаног решења, другостепени суд је имао у виду чињенице да је у ревизијском поступку укинута ранија правноснажна пресуда, донета у посебној парници, којом је утврђено постојање радног односа тужиле код туженог на неодређено време (за период за који је тужилца у овој парници чије се понављање тражи исходовала уплату доприноса за обавезно социјално осигурање) и да је тужба у тој парници одбачена као неблаговремена, али је закључио да те чињенице нису довољан основ да се дозволи понављање поступка. По оцени другостепеног суда поднети предлог за понављање поступка тужени не заснива на доказу на основу којег би за њега у поступку који је вођен могла бити донета повољнија одлука, у смислу члана 422. тачка 9. ЗПП.

Такво закључивање поткрепљено је наводима да је у парници чије понављање тужени тражи првостепени суд утврдио да је тужилца радила код туженог на основу усменог договора у периоду од 25.03.2002. до 16.01.2003. године, пуно радно време, шест радних дана у недељи, да јој није исплаћена зарада за новембар и децембар 2002. године и половина зараде за јануар 2003. године, као и да тужени није оспоравао да је тужилца обављала фактички рад код њега. Зато је побијаним решењем преиначио првостепено решење, усвајањем тужилине жалбе и одбио као неоснован предлог за понављање поступка.

Основано се ревизијом туженог побија другостепено решење због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП. Разлози донете одлуке суда су нејасни, непотпуни и противречни међу собом и у односу на стање у списима.

Понављање поступка тужени је тражио позивањем на одредбу члана 426. тачка 9. сада важећег ЗПП. При томе је указао на чињенице да је у ревизијском поступку укинута правноснажна пресуда којом је решено претходно питање, на којем је заснована правноснажна пресуда у овој парници, чије понављање сада тражи. Правноснажна пресуда којом је утврђено постојање радног односа тужиле код туженог на неодређено време, почев од 25.03.2002. године до 16.01.2003. године, послужила је као правни основ за обавезивање туженог да плати за тужилцу одговарајуће доприносе обавезног социјалног осигурања за период трајања радног односа. Том правноснажном пресудом о постојању радног односа тужиле код туженог решено је претходно правно питање (члан 12.ЗПП), на којем је заснована правноснажна одлука у овој парници по захтеву за уплату припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање. Укидањем правноснажне првостепене и другостепене пресуде и одбацивањем тужбе са захтевом за утврђење постојања радног односа отпао је тај правни основ на којем је заснована пресуда у овој парници, чиме је настао основ за њено понављање. Међутим, укидање пресуде о утврђењу радног односа тужиле код туженог не значи непостојање правног основа за обавезивање

туженог као послодавца да исплати зараду као накнаду за фактички рад односно рад извршен по уговору о обављању привремених и повремених послова и уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање, ако за то постоји правни основ у складу са одредбама важећег Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС“, број 52/96...80/02).

Такве околности представљају разлоге за понављање поступка предвиђене у члану 422. тачка 7. ранијег ЗПП, који се примењује у конкретном случају. Тај разлог постоји ако се одлука суда заснива на другој одлуци суда или одлуци неког другог органа, а та одлука буде правноснажно преиначена, укинута односно поништена. Разлози на којима је тужени засновао предлог за понављање поступка из члана 426. тачка 9. сада важећег ЗПП (који се не може применити) могу се уподобити овом законском основу за понављање поступка. Другостепени суд у поступку по жалби није разматрао правилност одлучивања другостепеног суда у погледу постојања овог законског основа за понављање поступка. Примена разлога из члана 422. тачка 7. ранијег ЗПП не зависи од тога да ли би за туженог као предлагача у новом поступку могла бити донета повољнија одлука. Сама формулација одредбе указује да је укидање односно преиначење или поништење правноснажне судске одлуке на којој је нека друга одлука заснована, свакако повољно за предлагача понављања поступка. Када се ради о решавању претходног питања укидање, преиначење односно поништење судске одлуке којом је правноснажно било решено претходно питање за одлучивање у некој парници отвара пут да о том претходном питању одлучи суд у текућој односно поновљеној парници. Конкретно, постојање радног односа ствара обавезу послодавца да за запосленог плати одговарајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. Међутим, исту обавезу послодавац има и према лицима која се у складу са законом сматрају запосленим и осигураним лицима а која обављају привремене и повремене послове, ако нису осигурана по другом основу, или која у складу са законом обављају послове преко омладинске задруге (које се у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању сматрају послодавцем).

Према томе, другостепени суд је приликом оцене правилности првостепеног решења у вези са оценом основаности предлога за понављање поступка, морао имати у виду садржину предлога и законски основ и услове за понављање поступка прописане одредбама члана 422. ЗПП, као и садржину и правно дејство правноснажне пресуде донете у парници чије се понављање тражи, те чињеничног стања на којем је она заснована.

Када је укидањем пресуде којом је решено правно питање отпао основ на којем је заснована друга пресуда, испуњен је услов за понављање поступка, али је истовремено отворен пут и могућност да се у парници мериторно одлучи о тужбеном захтеву на основу решавања претходног правног питања од значаја за тражену судску заштиту.

Из наведених разлога, побијано решење је морало бити укинато и предмет враћен на поновно суђење у другостепеном поступку, у складу са примедбама из

овог решења. Применом члана 406. став 1. у вези члана 412. став 5. ЗПП, одлучено је као у изреци решења.

**Председник већа-судија
Љубица Милутиновић,с.р.**